

Nro. 25.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Kedden Mártzius 26-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s,

Különös megelégedéssel szemléltem a' múlt héten, a' Práter nevű múlato erdőben azokat a' tserép fazekakat, a' melyekbe a' juharfakba fűrt tsapokon azoknak nedvességek letsurgott. Hogy ezeknek az élőfáknak nedvességéből igen jó szirupot és tzukkort lehessen főzni, már ennek-előtte is említettük. — Cseh Országban a' Tachaui orvos Doktor *Kalert* úr nagy haszonnal foglalatoskodik ezen természet jótéteményének gyűjtögetésében, és 27, vagy 28 font juharfalévből közönségesen egy font tzukkort készít. — A' juharfa kétféle, az elsőbb rendbelit *Acer Platanoidesnek* nevezte *Linneus*, a' második rendbelit *Acer Pseudoplatanusnak*, az elsőbb rendbéli le-

vesebb az utolsóbb rendbelinél, és ebből egy font tuczkor készítésére 30 — 38 pint nedvesség kiván-
tatik. A' Tachaui uradalomnak nagy erdőiben,
30,000 mind két rendbéli juharfák találtnak
ollyanok, mellyek a' meg furásra alkalmatossak, és
az Uraságnak *Windischgraetz* herczegnek bé adott
planum szerént, minden esztendőben három sőt
négy száz mázsa tuczkort is lehet azoknak levek-
ből, a' fáknak megkárosítatások nélkül készíteni.

Nem régiben egy ide való ifjú a' veszett éb-
től megmarattatván, semmi orvosló szer nem
használt néki, és tiz nap múlván, nagy kinok
közt meghólt. — Ezt a' veszedelmes nyavalyát
hydrophobiának nevezik az Orvosok, annak leg
nevezetesebb symptomajáról avagy jeléről, melly
szerént az illy nyavalyába esett ember minden
folyó matériától, nevezetessen a' víztől nagyon
meg retten, és annak lenyelése, vagy tsak meg
kostolása után is kimondhatatlan szorongattatá-
sok támadnak benne. A' több, nevezetes külső
és belső symptomak a' rajta esett sebnek megké-
külése, meg dagadása, meg keményedése, a'
nehez lélegzet, a' sziv körül való nyughatatlan-
ság, félelem, test reszketése, tagok vonulása,
értelem nélkül valóság, dühösség tajtékzás, ha-
rapóság s. a. t.

Ennek a' szörnyü nyavalyának orvoslására,
a' múlt 1810-ik esztendőben a' Bayreuthi Kerü-
letnek első *Physicusa*, és *Medicinalis Consilia-
rius* Nemes *Schallern* úr egy igen hathatos gyó-
gyító eszközt talált fel, 's avval leg elsőben is
egy tiz esztendőös leánykának orvoslásában tett pró-
bát, a' kiben a' veszett eb harapásából száрма-
zott symptomák úgy annyira meg nevedtek,

hogy életben leendő meg maradásához, sem mások-
 soknak, sem neki magának semmi reménységek
 nem vólt. Reménységem szerént kedves dolgot
 fogok az Orvosoknak tenni, ha mindezt az esz-
 közt, mind az avval való éiesnek modját le irom.
 Az eszköz ebből' all : *R. Pulver. Radic. Bella-*
donnae drach. semis, Aq. Lauro Cerasi Vnc.
vnam et semis, Tinct. Opii Crocat. scrupulum unum,
Syr. Rhaead. Vnc. vnam. M. D. Orvoslásához,
 a' múlt 1810-ik esztendőben Junius 24-ik napján
 kezdett, és eleinte, minden fél órában, az or-
 vosságos üveget jól fel rázva egy kaffé kalanká-
 val adott és adatott bé; éjfel után két órakor,
 a' symptomák tágulván azon orvossággal való
 élést tovább is rendesen folytatta, melly hét óra
 alatt két kaffé kalannal ki vévén, egészen el-
 fogyott, 's a' beteg le tsendesedett. — A' követ-
 kezett napon, úgymint Junius 25 ik napján, del
 után ú,abb, de sokkal gyengébb paroxysmusa
 vólt a' beteg leánykának, azután ismét elnyu-
 godott, 's olly mély álomba esett, hogy a' kö-
 rülötte vólt személyek ötet meghólnak lenni gon-
 dolták. Látogatására menvén a' fent nevezett or-
 vos Doctor úr, ott való mulatása alatt a' beteg
 fel ébredt, és tejes levest kívánván magának,
 azt jó izüen mind meg ette, azután maga kíván-
 sága szerént az ágyból fel vétetett, és az aszta-
 ra ültettett. A' félénkseg, a' test reszketegsége,
 's minden egyéb symptomak megszűntek, hanem
 a' körülötte állott személyekre még is gondolkoz-
 va nézett.

A' fent le irt gyógyító eszköz tovább is, de
 sokkal ritkábban neki bé adódott, és mivel sem-
 mi széke nem vólt, lágyító eszközzel meg kris-

stelyeztetett, 's hasa olajjal megkenetett. A' bé következett éjjel is igen jól aludt, reggel friss és eleven vólt, a' szobában ide 's tova futkosott, tejes leveskáját mohón, 's jó ízűen megette, és leg kissebb jeleit sem adta vólt nyavalyájának. Még egynéhány napig, kéttzer, ugymint reggel és este azon orvossággal ismét élt, 's vólt nyavalyájából tökéletesen meg gyógyúlt.

Az ezen hathatós orvosló eszközt fel találó hires orvos Doctor úr, a' maga ezen történetről tett jegyzéseit ekként fejezi bé: „Szerentsésnek tartom ugymond magamat, hogy a' szenvedő emberinemet hasznára, ennek a' szörnyü nyavalyának orvoslására illy hathatos eszköztaláltam, 's reám nézve legnagyobb, 's leg szebb jutalom leszen, ha az értelmes Orvosok az illy szerentsétleneket avval meg orvosolhatták. Hogy annak dosisát a' patiens idejéhez, és a' nyavalyának minémüségehez kellyen alkalmaztatni, kiki által láthattya.

Magyar Ország.

A' Psoni deák nyelven irott újság leveleknek 22 ik szám alatt kiadott darabjában azt olvassuk, hogy Tek. Psony Vármegyének ezen folyó Böjtmás Havának 15 ik napján tartatott particularis gyűllesében Eő Csász. Kir. Felségének azon kegyelmes parantsolatja, mellyet a' bankótzéduláknak mivóltokról, fel váltatásokról, és a' jövő 1812-ik esztendőnek Januárus hólnap végéig leendő meg szünésekről ki adni méltoztatott, felolvastatván, azt három nyelven azon Nemes Megyében közönségessé tétette, és olly rendeléseket adott ki, hogy azok, a' kik

annak valóságos értelmét meg nem fogják, a' Vármegye tisztei által magoknak magyaráztassák meg. — Ezt mivelte a' Posonyi Sz. K. Kir. város Magistratusa is.

Frantzia Birodalom.

Hogy az orvosolhatatlanoknak tartatott nyavalyoknak orvoslásokra is gyakorta eszközök találtassanak, a' következő példából ki tettük. — A' Párisi Siketnémak Institutumában hat esztendőttől fogva egy Helvétziai nemzetből való *Grivel* nevű 15 esztendős ifjú találtatik, a' kit azon Institutum Directora *Sicard*, mind elméleti tehetségeire, mind erköltsi tulajdonságaira nézve minden több tanítványi felett szeretett, betsült, és ditsért. — Egy Párisi tudós ember *Fabre d'Olivet* szánakozván rajta ötlet curája alá vette, 's annyira is vité, hogy a' múlt Februárius 3 dik napján, a' születése napjától fogva siket néma ifjú, a' Párisi Reformatum templomba menvén (reformatus szüléktől született lévén) a' predikáció alatt egyszerre megszóllalt, 's így kiáltott fel: *Istenem! áldott legyen szent neved, hogy nékem halló és szólló tehetséget adtál.* Mitsoda eszközzel orvoslotta légyen meg a' fent nevezett Párisi tudós ezt a' szerentsétlen de már most szerentsés ifjat, az újabb Orvosok nem tudják, 's ki sem tanulhattják. Azt írják, hogy ő ezt az orvosló eszközt a' hajdani Orvosoknak nevezetessen az Egyptombelieknek írásaiban találta fel. — Ő ezt az ifjat a' múlt Januárius 7-ik napján vette orvosló kezei alá, harmad nappal azután agyvelőjének organumai már ki fejlődtek, Januárius 11-ikén, a' mint fellyebb meg

jegyzettük, meg szállalt; mellyből azt lehet ki húzni, hogy annak az orvosló szernek, mellyel az említett Tudos ezen ifjúnak orvoslásában élt, igen hathatosnak kellet lenni — Vajha az emberi nemzet hasznára közönségessé tétetődne azon eszköz.

A' Frantzia Monitörnek 8 ik Mártziusi darabjában fel van azoknak az Anglus Spanyol kereskedő hajóknak számok jegyeztetve, mellyek a' Frantzia zsákmányozó hajoktól elfogadtattak. Az egyikénn találtatott portékáknak az árra 500,000 frankra betsültetik, melly 16,000 darab vad állatok bőréből, 270 ball Chinából, és 25 hordó darab rézből állott. — A' *Journal du Commerce* nevű Párisi közönséges újság leveleknek 9-ik Mártziusi darabja szerént, sok nádmézzel, kafféval, és másféle Indiai termésekkel meg terhelt északi Amerikai kereskedő hajók eveztek bé a' Frantzia országai kikötőhelyekbe. — Új Eborakumban 13 Angliai kereskedő házak bankrotiroztak, és a' mint irjak, egyen egyen 200,000 font sterlinget vesztettek el, azokat az Angliai fabrikatumokat, mellyeket északi Amerikába az eladás végett vittének, el nem adhatván. — A' most nevezett Amerikai városban közönségessen azt hirlelték, hogy az Anglia Országgal való egyesülést minden óran felbe szakasztja a' Congressus, az az, a' Nemzeti képviselőknek gyülekezete.

A' Frantzia Országnak Spanyol Ország felé való határán fekvő városából Bayonnéból, Februarius 27-ik napján azt irták Párisba, hogy minekutánna Frantzia General *Claparede*, Portugallia északi részében, *Lamego* mellett *Silveira*

Generált meg verte, 's a' kormánya alatt lévő egyesült hadi népet széllyel szórta volna, most már egész *Oporto* városáig, melly *Liszbona* után egész Portugalliában leg nevezetesebb város, ki járnak a' Frantzia seregek portázni, és hogy sok oda való tehetős kereskedők hajokra szállitván betsesebb jószágaikat Braziliába költözni szándékoznak.

A' Fels. Frantzia Császárné *Mária Ludovika* néhai megbóldogúlt édes Annyának nyomdokait követvén, minden kérkedés nélkül sok jót teszen a' szükölködő szegényekkel, meg hitt udvari tselédjeit ki küldvén, a' valóságos házi szegényeket felkeresteti, azokkal jól teszen, a' nélkül hogy azok tudhatnák, kitől vették a' jótéteményt, vagy ki legyen jóltévőjük; nem tsuda tehát, hogy a' nép ezt a' kegyes Fejedelem Asszonyt határ nélkül szereti, betsülli, és tiszteli.

A' tudós világ előtt igen esméretes Frantzia Tudós, a' hires *Chateaubriand* (olvasd *Satóbriand*) nem régiben azon nevezetes munkáját, mellyet a' Szent Földön való utazásában irt és gyűjtögetett, nyomtatásban is kiadta. Onnan való vissza utazásában, a' régi Görög Országot is bé járta, és Athénának, Spartának és más hires régi városoknak maradványait is meg szemlélte, 's azoknak jelenvaló szomorú ábrázatjokat meg könyvezte. Szerentsétlen Görögök (igy beszéllett magával) mire nem jutottatok? hová lett a' ti régi ditsőségtek? hová lettek a' ti fényes városaitok, a' mellyekben a' tudományok és szép mesterségek hajdan virágzottak s. a. t.

Hamburg városának eddig vólt katonai, a'

mint a' Hamburgi Correspondensből olvassuk a' Frantzia sashoz esküttek, 's közülök öt százan Ratzeburgba már el is marsiroztak, hihetőképpen a' többi is fogja őket követni. Hová mennek, vagy minémű rendeles tétetett felölök, még eddig senki sem tudja bizonyóssan; sokan úgy gondolkoznak, hogy ők is vagy Portugalliába, vagy Spanyol Országba küldetnek.

Nagy Britannia.

A' mint közönségesen tudva vagyon, egy Commisiót rendelt ki az Angliai Alsó Parlamentum azon okoknak megvizsgálására, mellyek miatt az Anglia Országi kereskedes annyira megtsökkent, hogy annak viragzásához többé semmi reménység nem lehet. Minémű következése fog ennek a' vizsgálódásnak lenni, előre is el lehet látni. Mi, így szólnak az Angliai antiministerialis újság levelek, e' világnak minden kereskedését magunkévá tenni igyekeztünk, és az egész száraz Európát fabrikatumaink által adó fizetönké, és Frantzia Ország nevedő hatalmat őt egymás után következett coalitionk, vagy öszve szövetségünk által, a' mennyire lehet, meg erőtleníteni, vagy inkább egészen öszve törni akartuk. — Avval fenyegettük a' száraz Európát, hogy semmi Indiai terméseket nem fogunk annak szolgáltatni; azonban meg előzött bennünket a' száraz Európa, és nem csak ezt, hanem minden fabrikatumainkat ki rekesztette; e' miatt tsökkent meg a' mi kereskedésünk, e' lesz a' mi végső romlásunknak leg főbb eszköze. — Mit használnak nekünk a' mi Coloniáink, ha

azoknak terméseiket el nem adhattuk? Mire valok a' mi pompásan készült fabrikáink minden eszközeinkel együtt, ha azoknak tsinalmányait pénzé nem tehetjük? Ezekből következett a' mi kereskedésünknek megtsökkenése, ebből következtek a' sok bankerótok. — Azok a' sok ezer emberek, a' kik ekkorig fabrikáinkban foglalatoskodván magoknak kenyeret kerestek, kén-telenek lesznek élelmeket másképen, és másutt keresni, és vagy Amérikába ki vándorlani, vagy a' földmiveléshez nyúlni, melly nem a' leg jobb állapotban van hazánkban.“

A' Londoni 2-ik Mártziusi tudósítások így szólnak: Igen szomorú hireket vettünk a' száraz Európából. — A' Frantzia Császár parantsolat-jára, nemtsak Frantzia Országban, hanem másutt is megégettnek az Angliai fabrikátumok; sőt azt hirdetik, hogy minden, a' ki Angliával kereskedésbeli levelezésben botsátkozni bátorkodik, minden vagyonát el veszi, és 10 esztendeig való fogságra szententziáztatik. Különös dolog hogy a' midőn *Napoleon* Császár ezt miveli, ugyan akkor azt is meg engedi, hogy Frantzia bort, égett bort, gyümöltsöt, és élelet lehessen Anglia Országba hozni.

A' Fels. Angliai Király naponként mind jobban jobban érzi magát, gyakorta sétálgat a' Windsori kertben, de az Ország kórmányának igazgatására még most nem alkalmatos, 's talán, életének hátra lévő részét nyugodalomban kívánván el tölteni, ahoz többbe nem is fog nyúlni.

Északi Német Ország.

A' Fels. Prussziai Király végzése szerint, ennekutánna az Országabéli Zsidoknak is szabad leszen házakat, 's fekvő jószágokat venni, és azon jussokkal élni, mellyekkel élnek a' keresztény vallású lakosok. Mind a' finantziának megkémellésére, mind a' földmivelésre nézve sok katonák fognak szabadtsággal haza botsattatni. — Minden kompaniától 32 öreg katonák botsattatnak el a' hadi szolgálatból, ha azt meg bizonyíthatják, hogy ők az Aerariumnak segedelme nélkül is el élhetnek. — Azok a' Prussziai hadi tisztek, a' kik a' Jénai szerentsétlen ütközet után, Királyi engedelem nélkül el távoztak, 's Angliai szolgálatba állottak, egy Kir. hirdetmény által vissza hivattatván törvénytelen tselekedetekért számadásra vonattatnak, azoknak jószágaik, a' kik ezen hivatalra vissza nem mennek, confiscaltatni, neveik pedig akasztófára szegeztetni fognak.

Szakszoniában annyi colonialis portéka táltatik, hogy 16 jó garason mindenütt meg lehet a' kaffének fontját venni (16 Szakszonia jó garas, a' mi pénzünk szerint 20 garast teszen). — A' Lipsziai újság levelek e' tárgyról következő módon szóllanak: A' mi Országunkban és városunkban a' kereskedés nagyon meg tsökkent, colonialis portékáinkat itten el nem adhattuk, az apróbb városokban és helységeekben pedig keveset vesznek a' kalmárok, ezt pedig a' vámonkon és harmintzadokon való nagy fizetés okozta; azoknak a' kereskedőknek, a' kik a' meg határozott idő előtt a' vámot jó pénzben lefizetik, öt per Centum jutalom igirtetett.

A' Szakszoniai Országi Rondeknek Drézdában tartott gyűlésekben az Oskoláknak, és közönséges Tanítóknak fizetésekre nézve olly adóneme projectáltatott, melly szerént minden lakos két jó garast fizessen esztendőnként, a' katonákat kivévén. Ebből az adóból minden városi és falusi Oskolák tanítóiknak fizetések meg fog jobbitatni. A' Szakszóniai Universitásokban lévő Tanítók fizetéseknak meg jobbitására más fundus fog kerestetni.

Orosz Birodalom.

Azok az Orosz Generálisok és több hadi tiszték, a' kik a' Török Birodalombéli tartományokban, Móldvában és Havasalföldön táborozó Orosz Armádiához tartoznak, de a' múlt télen Pétersburgban tartózkodtak, parantsolatot vettek az eránt, hogy minden haladék nélkül regementjeikhez mennyenek. — *I. Sándor* Császár nem régiben egy zászlóval ajándékozta meg a' Dóni Kozákokat azon hasznos szolgálatjokra nézve, mellyet különbkülönbfele időkben az Orosz Birodalomnak tettek. Császár Eő Felsége erantok való kegyelmességének meghálálása végett egy deputatiót küldöttek Pétersburgba, melly Februarius 10-ik napján mutattatott bé Eő Felségének, a' ki azt tudakozta töllök, mit mivellyen kedvekre, mellyre a' deputatusoknak szószollójok Hetmann, vagy fő vezér *Platow* akként felelt, hogy leg kedvesebben vennék a' Kozákok, ha Eő Felsége őket maga személyes szolgálatjába venni 's közölök egy Csász. testörző regementet választani méltoztatna. Kéréseket egyszeribe tellyesi-

tette a' Császár, 's mingyárt akkor Gróf *Denissoff-Orloffot* azon regementnek Obersterévé, 's maga Adjutansává tenni méltóztatott.

Kozákoknak neveztetnek azok a' vad nemzettségek, mellyek a' Tatár és Török Országokkal határos tartományokban, kiváltképen Ukrajniában és Kioviában laknak, három rendre vannak fel osztatva, és rész szerént Európában rész szerént Asiában laknak. A' *Sapori* kozákok felső Wohlhyniában, Ukrájniában, és a' Don, 's Dnieper folyó vizek közt lévő szigetekben és tartományokban laknak, és töbnire az Orosz Birodalomhoz tartoznak, másként Haydamákoknak is hivattatnak. A' másod rendbeliek a' Dnieper, vagy Borysthenes folyóvize partyain, és az Ozakovi Tartariában telepedtek le, a' kik a' Fényes Portának adófizető szolgái. — A' harmad rendbeliek vóltak a' Lengyel Országhoz tartozott Kozákok, de 1728-ik esztendőben ezek is az Orosz uradalom aláadták magokat, és ezek Görög valláson vannak. Természeti tulajdonságokra nézve erőss, izmos, és tartos emberek, jó katonák, de jó haramják is a' fekete tengerenn.

John Care tudós Anglus utazó, a' maga északi Országokban való utazásáról ki adott munkájában egy olly dolgot jegyzett meg a' most uralkodó Császár *I. Sándor* életének le irásában, mellyről még a' leg későbbi maradékok is ditsirettel fognak emlékezni. Ő, tudniillik *Sándor* Császár Lengyel Országi utazásában, Wilna városa vidékén kevesed magával utazván, és a' Wilia folyóviz partyán sok embert tsopartozni szemlélvén, utazó kotsijából hirtelen le ugrott, és

oda menetelekor látván, hogy egy holt test vonat-
tatott légyen ki a' nevezett folyó vizből, a' ki-
ről a' tsupa hadi tisztnek tartatott nagy Fejede-
lem a' köntöst le vonatattván, mellyét és vak
szemeit keményen dörgölte, de minden iparko-
dása haszontalan vólt. — Azon közben úti tar-
sai is, a' kik közt a' Császár első udvari Chirur-
gussa *Weilly* Doktor is vólt, oda érkezen, min-
den úton módon azon igyekeztek, hogy a' viz-
ből ki huzott embert meg elevenithessék, de sem-
mi foganatja nem látatott erőlködőseknek, el
annyira, hogy a' Császár udvari seborvosa vi-
lágossan ki mondotta, hogy ezt a' vízbe fuladott
embert maga az Orvosoknak Fejedelme Hippo-
crates sem hozhatná vissza az életre. De
Sándor Császár hitelt nem adván az ő be-
szédjének ismét dörgölte, 's másokkal is dörgöl-
tette a' holt ember mellyét, vak szemeit, és egyéb
tagjait, és a' nevezett Chirurgussal egyik kar-
jan eret vágatván, kimondhatatlanúl örült, hogy
eréből egy kevés vért folyni, 's a' meg hólnak
tartott embert pihegni kezdeni látta, mellyre
illy szókra fakadott ki: *Istenem! Életem napjai
közt, ennél kedvesebb napot nem értem!* Munka-
ját felbe nem szakasztotta, hanem mind maga
folytatta, mind másokkal folytattatta a' dörgö-
lést, és tulajdon zsebbe való keszkenőjével kö-
tötte bé az érvágas által esett sebet, azután őtet
meg ajándékozta, és mind magának a' meg ele-
venített embernek, mind familiájának hóltig
való kegyelem kenyeret, vagy pensiót rendelt.

Ebből, és több ehez hasonló szomorú pél-
dából ki tettik, hogy nem minden vízbe fúlla-

dott, meg fagyott, vagy másféle szerentsétlen történetek miatt meg hólnak lenni tartatott embert kell egészen meg hólnak tartani. Az itt következő szomorú példa is azt bizonyítja. Nem régiben, Spanyol Ország déli részében egy régi templom le rogyván, midőn annak omladványai a' föld alól ki ásattak volna, egy föld alatt való kriptára, 's abban sok tzinből való koporsókra találtak az ások. Azok között egyiknek a' fedele a' koporsó alsóbb részéről levéve, 's a' mellett egy már félig hamuvá változott ember tsontjai heverték. Mind ez, mind a' nyitva találtatott koporsó mingyárt akkor abba a' gondolatba ejtette az ásokat, hogy abba valaha fél holt ember zárattatott bé, a' ki meg elevenedvén a' koporsója fedelét felutötte, és kínos halállal múlt ki e' világból. — A' koporsó fedele szorossabban megvizsgáltatván, azon szerentsétlen ember kimulásának historiája találtatott, mellyet ő a' koporsójába tétetett kisfeszülettel metzett koporsójának tzinből való fedelére, 's e' vólt summásan: „Engemet érzékenyseg nélkül való ájulásba temettek el, 's ezen bóltba bé zárván ide hagytak. Fel ébredésemkor koporsom fedelét lábaimmal 's kezeimmel fel ütven szabadulást kerestem, és gyakran fel igyekeztem azon kis ablakhoz mászni, mellyen a' világosság egy kevéssé béhatott, de mivel magossan vólt, ahoz nem férkezhettem, a' bólt ajtaján gyakran zörgettem, kiáltoztam, de senki sem hallotta. Vólt nyavalyám, a' sok kiáltozás, kevés erőmnek megvonása, az éhség és szomjúság miatt egészen meg erőtelenítettvén, kínos halál-

nál egyebet nem várhattam; minden lélegzetvétellel dögleletes levegőt szivtam magamba, minden szempillantatban erőtlenebbé lettem, tüdőim szolgálatomra nem lehettek, nyelvem elepedt, lábaim tantorgani kezdettek, 's tovább azokon nem álhatván, négy kézláb koporsom fedeléhez másztam, és a' velem együtt eltemettetett feszülettel kimondhatatlan kínok közt irtam le halálom historiáját."

Északi Amerika.

Az Anglia Ország, és ezen szabad Respublika közt támadt villongásról, 's annak következéseiről következő módon irnak az Amerikai tudósítások után a' Londoni antiministerialis újság levelek. A' Congressusnak az az aktája, mellyet az Anglia Országi fabrikatumoknak az északi Amerikai szabadStatusokba való bé nem hordásokról hozott vala, a' voksoknak többsége által bé vétetődött. Most már lássátok (igy ir egy Új Eborakumi polgár Londoni barátjának), ha vissza veszi e' a' Londoni Királyi Kabinet azon parantsolatját, mellynél fogva nemcsak az Európai, hanem még az Amerikai tengeren való kereskedést is meg akadályoztatni, vagy egészen eltörteni igyekezett; lassátok, ha velünk inkább baratságban élni akartok e', vagy ellenségünk lenni. — Most már láthattya Anglia Ország, hogy nem minden nemzettel bánhat maga szabad tettése szerént, nem minden nemzet felejtkezik el a' maga javának és ditsőségének fenntartásáról, héjjában küldi a' szövetséges Statusokhoz a' maga meg hatalmazott követjét, jobb

vólna, ha a' maga kabinetbéli parantsolatjának vissza vételéről tudósítana bennüket.“

„Soha sem vólt a' ti kereskedéstek olly kétséges kimenetelű környúlállások közzé tétetve, mint most. — Abban a' városban, melly magát a' tengerek urának tartya, melly a' száraz Európa kikötő helyeit blokirozza, vagy azokba senkit se bé bhotsátani, sem azokból ki jönni nem enged, melly Indián uralkodik, és Amérikát is maga alá vetni igyekezik, melly sem nagyra való vagyásának, sem fősvénységének határt szabni nem tud, annak a' Parlamentumnak kebelében, mellyben sok tudós férfiak ülnek, egy Commiszió választatott ki az Angliai kereskedés megtsökkenése okainak szoros meg vizsgálására. — A' *Traveller* nevű Londoni Zsurnál, az Angliai jelenvaló kereskedésbéli egyességet meg vizsgálván, úgy találta, hogy az előtt a' száraz Európának minden kikötőhelyei bé vannak záratva, senki sem keres Angliai fabrikatumokat; Spanyol és Portugallia Országokban semmi magazinumai nem találatnak N. Britanniának, sőt inkább minden zsirjátol meg fosztyák azok Angliát; északi Amérikában sints semmi áruló piatzok, mellyet *Coke* úr jól megfontólván, a' Parlamentum alsó gyüllésében nagyon bosszonkodott azokra, a' kik a' tengeren való kereskedést egészen magoknak akarják tulajdonítani.“